

Instrukcja bezpieczeństwa pożarowego

**ZESPÓŁ PLACÓWEK SPECJALNYCH
ul. Rycerska 13
w Legnicy**

Legnica, listopad 2007 r

Instrukcja opracowana została na podstawie § 6 rozporządzenia Ministra Spraw Wewnętrznych i Administracji z 21.04.2006 r w sprawie ochrony przeciwpożarowej budynków, innych obiektów budowlanych i terenów

SPIS TREŚCI

	Strona
I. Warunki ochrony przeciwpożarowej.....	3
II. Sposób poddawania przeglądom technicznym i czynnościom konserwacyjnym urządzeń ppoż. i gaśnic.....	6
III. Sposoby postępowania na wypadek powstania pożaru lub innego miejscowego zagrożenia.....	7
IV. Sposoby zabezpieczania prac pożarowo-niebezpiecznych.....	9
Informacje ogólne.....	9
Instrukcja zabezpieczenia prac pożarowo-niebezpiecznych.....	10
Wytyczne zabezpieczenia prac niebezpiecznych pożarowo.....	10
Obowiązki osób nadzorujących prace niebezpieczne pożarowo.....	12
Obowiązki osób wykonujących prace niebezpieczne pożarowo.....	12
Protokół zabezpieczenia prac pożarowo-niebezpiecznych.....	14
Zezwolenie na przeprowadzenie prac pożarowo-niebezpiecznych.....	15
V. Sposoby zaznajamiania pracowników z przepisami przeciwpożarowymi.....	16
Wzór oświadczenia o przeszkoleniu pracownika.....	17
 <u>Załączniki:</u>	
Załącznik nr 1 Instrukcja postępowania na wypadek pożaru wzór.....	18
Załącznik nr 2 Czynności zabronione i obowiązki w zakresie ochrony przeciwpożarowej.....	19
Załącznik nr 3 Ważniejsze obowiązujące przepisy prawne z zakresu ochrony przeciwpożarowej.....	21
 Szkice rzutów kondygnacji Zespołu Placówek Specjalnych	 23

I. Warunki ochrony przeciwpożarowej budynków:

Zespół Placówek Specjalnych jest placówką edukacyjno-rewalidacyjną (przystosowującą do życia w społeczeństwie dzieci z różnym stopniem upośledzenia umysłowego). Placówka podlega Wydziałowi Oświaty i Sportu Urzędu Miasta w Legnicy. Zespół Placówek Specjalnych użytkuje budynek szkolny oraz połączony z nim budynek sali gimnastycznej. Sala gimnastyczna oddzielona jest od budynku szkolnego drzwiami o odporności ogniowej EI 30. Oba budynki łącznie posiadają powierzchnie zabudowy 2108 m². Budynek szkolny jest budynkiem podpiwniczonym, pięciokondygnacyjnym, natomiast budynek sali gimnastycznej jest jednokondygnacyjny. Budynek szkolny zalicza się do budynków średniowysokich (SW), budynek sali gimnastycznej zalicza się do budynków niskich (N).

1. Parametry obiektu.

Powierzchnia użytkowa:

- budynek szkolny - $F_u = 2772 \text{ m}^2$,
- budynek sali gimnastycznej - $F_u = 136 \text{ m}^2$,

Kubatura:

- budynek szkolny - $V = 13110 \text{ m}^3$ (przekracza 1000 m³),
- budynek sali gimnastycznej - $V = 870 \text{ m}^3$,

Wysokość: Budynek szkolny zaliczany do budynków średniowysokich (SW), budynek sali gimnastycznej zaliczony do budynków niskich (N).

Liczba kondygnacji:

- budynek szkolny – pięć kondygnacji, w tym jedna kondygnacja podziemna,
- budynek sali gimnastycznej – jednokondygnacyjny.

2. Zagrożenia, parametry pożarowe występujących materiałów palnych.

W budynkach Zespołu Placówek Specjalnych przy ul. Rycerskiej 13 w Legnicy występują typowe materiały palne tj. drewno, materiały drewnopodobne, wykładziny oraz papier. Występowanie tych materiałów spowodowane jest wykorzystaniem tych materiałów do wystroju wnętrz oraz związane z charakterem pracy wykonywanej w obiektach. Część materiałów stanowi elementy konstrukcyjne budynku (konstrukcja dachu, wykonanie strychu). Ponadto w pomieszczeniu kuchni wykorzystywany jest gaz ziemny, doprowadzony do budynku z sieci gazowej miejskiej.

Na zagrożenie pożarowe w obiektach Zespołu Placówek Specjalnych mogą wpływać elementy stolarki drzwiowej i okiennej, drewniana konstrukcja dachów a także instalacje elektryczne, instalacje i urządzenia gazowe jak również elementy wykończenia wnętrz tj. wykładziny podłogowe, meble i urządzenia biurowe wykonane z materiałów palnych, które w czasie pożaru oprócz ciepła będą wydzielały trujące substancje tj.: tlenek węgla, cyjanowodor i chlorowodor.

Zagrożenie, w przypadku powstania pożaru lub nagłego rozszczelnienia, może stanowić instalacja gazowa obsługująca urządzenia gazowe zlokalizowane w pomieszczeniach kuchni.

Własności fizyczne gazu ziemnego przyczyniają się w znacznym stopniu do bezpieczeństwa w jego korzystaniu. Posiada on wysoką w stosunku do innych paliw temperaturę zapalenia, która wynosi 645 °C co przyczynia się w znacznym stopniu do bezpiecznego użytkowania. Jest gazem nietoksycznym i sam w sobie nie stanowi zagrożenia dla zdrowia człowieka. Należy jednak pamiętać, że jest gazem znacznie lżejszym od powietrza - jego gęstość właściwa wynosi 0,73 kg/m³ i po uwolnieniu może tworzyć z powietrzem mieszaniny wybuchowe w granicach od 5 do 15 % w górnych partiach pomieszczeń. Odbiorniki gazu ziemnego posiadają zabezpieczenia, które podnoszą bezpieczeństwo użytkowania lecz nie wolno zapominać o okresowym serwisowaniu oraz

corocznych badaniach szczelności instalacji i urządzeń.

W trakcie użytkowania budynku nie można wykluczyć prowadzenia prac konserwatorskich i naprawczych (remontowych) a tym samym możliwości powstania pożaru lub innego zagrożenia zarówno dla budynku jak i przebywających w nim ludzi. Szczególnie niebezpieczne są prace z użyciem ognia otwartego takie jak spawanie, lutowanie itp. Sposób zabezpieczenia prac niebezpiecznych pożarowo uregulowany został w pkt 4 instrukcji.

3. Gęstość obciążenia ogniowego.

Dla budynków zakwalifikowanych do kategorii zagrożenia ludzi (ZL) nie wlicza się gęstości obciążenia ogniowego.

4. Ocena zagrożenia wybuchem.

Budynek szkolny wyposażony jest w instalację gazową zasilaną z sieci miejskiej gazem GZ-50. Jednak podczas normalnego użytkowania w budynku szkoły nie występują strefy lub pomieszczenia kwalifikowane do zagrożonych wybuchem.

5. Strefy pożarowe.

Obiekty Zespołu Placówek Specjalnych (budynek szkolny i budynek sali gimnastycznej) zostały oddzielone w łączniku drzwiami o odporności pożarowej EI 30. w związku z tym stanowią one dwie oddzielne strefy pożarowe. Wielkość stref pożarowych nie została przekroczona.

6. Klasa odporności pożarowej budynków.

Kompleks budynków Zespołu Placówek Specjalnych posiada wymaganą prawem klasę odporności pożarowej „B”.

7. Klasa odporności ogniowej elementów budynku.

Wymagana klasa odporności ogniowej elementów budynków Zespołu Placówek Specjalnych:

Klasa odporności pożarowej budynków	Klasa odporności ogniowej elementów budynków					
	Główna konstrukcja nośna	Konstrukcja dachu	strop	ściana zewnętrzna	Ściana wewnętrzna	Przekrycie dachu
„B”	R120	R30	REI60	EI60	EI30	E30
Istniejące budynki	spełnia	spełnia	spełnia	spełnia	spełnia	spełnia

gdzie:

R - nośność ogniowa (w minutach), określona zgodnie z Polską Normą dotyczącą zasad ustalania klas odporności ogniowej elementów budynku,

E - szczelność ogniowa (w minutach), określona j.w.,

I - izolacyjność ogniowa (w minutach), określona j.w.,

(-) – nie stawia się wymagań

8. Kwalifikacja budynków.

Obiekty Zespołu Placówek Specjalnych są budynkami użyteczności publicznej zaliczanymi do kategorii **ZL III i ZL I** zagrożenia ludzi.

9. Ewakuacja.

Z obiektów Zespołu Placówek Specjalnych przy ul. Rycerskiej 13 w Legnicy zapewniono właściwe warunki ewakuacji. Drogi ewakuacyjne przedstawiono na szkicach sytuacyjnych.

10. Przeciwpożarowy wyłącznik prądu elektrycznego.

Kubatura budynku szkolnego przekracza 1000 m³ – obiekt wyposażono w przeciwpożarowy wyłącznik prądu elektrycznego, którego lokalizację uwidoczniono na szkicu sytuacyjnym w załączniku do niniejszej instrukcji.

11. Urządzenia przeciwpożarowe.

Nie występują - nie są wymagane.

12. Sprzęt gaśniczy – zasady wyposażania.

- budynki powinny być wyposażone w gaśnice przenośne spełniające wymagania Polskich Norm będących odpowiednikami norm europejskich (EN), dotyczących gaśnic lub gaśnic przewoźnych,
- rodzaj gaśnic powinien być dostosowany do gaszenia tych grup pożarów, które mogą wystąpić w obiekcie a więc „ABC”,
- w budynku zakwalifikowanym do kategorii ZL I i ZL III zagrożenia ludzi jedna jednostka masy środka gaśniczego 2 kg (lub 3 dm³) zawartego w gaśnicach powinna przypadać na każde 100 m² powierzchni strefy pożarowej,
- gaśnice powinny być rozmieszczone w miejscach łatwo dostępnych i widocznych, przy wejściach, na każdej kondygnacji w tych samych miejscach,
- długość dojścia do gaśnic nie może być większy niż 30 metrów,
- do gaśnic powinien być zapewniony dostęp o szerokości 1 metra.
- miejsca lokalizacji gaśnic uwidoczniono na szkicu sytuacyjnym w załączniku do niniejszej instrukcji.

13 Dojazd pożarowy.

Dojazd pożarowy do budynków został zapewniony od ul. Rycerskiej.

14. Zaopatrzenie w wodę do zewnętrznego gaszenia pożaru.

Zaopatrzenie wodne do zewnętrznego gaszenia pożaru zapewniają hydranty podziemne sieci miejskiej przy czym najbliższy zlokalizowany jest na ul. Rycerskiej.

II. Sposób poddawania przeglądów technicznym i czynnościom konserwacyjnym gaśnic.

Gaśnice powinny być poddawane przeglądom technicznym i czynnościom konserwacyjnym zgodnie z zasadami określonymi w Polskich Normach dotyczących gaśnic, w odnośnej

dokumentacji techniczno - ruchowej oraz instrukcjach obsługi.

Obiekty Zespołu Placówek Specjalnych wyposażone zostały w gaśnice Katowickich Zakładów Wyrobów Metalowych, dla których przeglądy techniczne i czynności konserwacyjne powinny być przeprowadzane **nie rzadziej niż raz w roku** przez zakład posiadający autoryzację producenta sprzętu.

Zespół Placówek Specjalnych posiada umowę na naprawę oraz konserwację sprzętu gaśniczego z firmą, która posiada wymagane autoryzacje. Dokonuje ona okresowych przeglądów i konserwacji gaśnic z zachowaniem wymaganych terminów oraz świadczy inne usługi w zakresie prowadzonej działalności. Wszelkie uszkodzenia i braki gaśnic powstałe w trakcie funkcjonowania Zespołu Placówek Specjalnych przekazywane są do firmy.

III. Sposoby postępowania na wypadek powstania pożaru lub innego miejscowego zagrożenia.

Sposoby alarmowania.

1. Każdy kto zauważył pożar, lub uzyskał informację o pożarze czy zagrożeniu obowiązany jest zachować spokój i nie dopuszczając do paniki natychmiast zaalarmować:

- a) wszystkie osoby znajdujące się w sąsiedztwie pożaru narażone na jego skutki,
- b) Państwową Straż Pożarną w Legnicy tel.: **998 lub alarmowy 112**
- c) Dyrektora Zespołu Placówek Specjalnych tel : **0606132873**,

1. Po uzyskaniu połączenia ze strażą pożarną należy wyraźnie podać:

- a) gdzie się pali - nazwę obiektu, adres,
- b) co się pali - rodzaj palących się materiałów,
- c) czy istnieje zagrożenie życia ludzi, czy w rejonie pożaru lub bezpośrednim sąsiedztwie znajdują się materiały łatwo zapalne, itp.,
- d) numer telefonu, z którego podaje się informację oraz swoje imię i nazwisko.

Organizacja ewakuacji.

W przypadku wystąpienia zagrożenia powodującego konieczność przeprowadzenia ewakuacji osób i mienia, decyzję o podjęciu ewakuacji podejmuje Dyrektor lub inna osoba funkcyjna wyznaczona przez Dyrektora Zespołu.

Po podjęciu decyzji o ewakuacji ludzi i mienia należy:

1. Niezwłocznie powiadomić wszystkie osoby obecne na terenie Zespołu Placówek Specjalnych o powstaniu i charakterze zagrożenia oraz konieczności przeprowadzenia ewakuacji ludzi.
2. Kierujący akcją ewakuacyjną wyznacza osoby (pracowników) odpowiedzialne za powiadomienie ludzi o zaistniałym zdarzeniu,
3. W pierwszej kolejności należy ewakuować osoby z tych pomieszczeń, w których powstał pożar, lub które znajdują się na drodze rozprzestrzeniania się ognia oraz pomieszczeń, z których wyjście lub dotarcie do drogi ewakuacyjnej może zostać odcięte przez pożar lub zadymienie.
4. W przypadku blokady dróg ewakuacyjnych, należy niezwłocznie dostępnymi środkami, np. telefonicznie, bezpośrednio lub za pomocą osób znajdujących się na zewnątrz odciętej strefy, powiadomić kierownika akcji ewakuacyjnej. Ludzi odciętych od wyjścia, a znajdujących się w strefie zagrożenia, należy zebrać w pomieszczeniu najbardziej oddalonym od źródła pożaru i w miarę posiadanych środków oraz istniejących warunków, ewakuować z zewnątrz, przy pomocy sprzętu ratowniczego przybyłych jednostek Państwowej Straży Pożarnej, OSP lub innych jednostek ratowniczych.
5. Przy silnym zadymieniu dróg ewakuacyjnych należy poruszać się w pozycji pochylonej, starając się trzymać głowę jak najniżej, ze względu na mniejsze zadymienie panujące w dolnych partiach pomieszczeń. Usta i drogi oddechowe należy zasłaniać chustką zamoczoną w wodzie - sposób ten ułatwia oddychanie. Podczas ruchu poprzez mocno zadymione odcinki dróg ewakuacyjnych należy poruszać się wzdłuż ścian, by nie stracić orientacji co do kierunku ruchu.
6. Ewakuacja mienia nie może odbywać się kosztem sił i środków niezbędnych do ewakuacji i ratowania ludzi. Ewakuację mienia należy rozpocząć od najcenniejszych urządzeń,

dokumentacji i przedmiotów. Należy wykorzystywać wszystkie sprawne fizycznie osoby, nadające się do demontażu i ewakuacji mienia.

7. Po zakończeniu ewakuacji, tj. opuszczeniu budynku czy zagrożonej strefy, kierujący akcją powinien dokonać sprawdzenia, czy wszyscy ludzie zostali wyprowadzeni z pomieszczeń. W razie podejrzenia, że ktoś został w zagrożonej strefie, należy natychmiast zgłosić ten fakt dowódcy jednostek ratowniczych przybyłych na miejsce akcji i przeprowadzić ponowne sprawdzenie pomieszczeń budynku.
8. W przypadku przybycia jednostek Państwowej Straży Pożarnej w trakcie akcji ewakuacyjnej, kierujący przebiegiem akcji zobowiązany jest do złożenia krótkiej informacji o przebiegu akcji, a następnie podporządkowania się poleceniom dowódcy przybyłej jednostki taktycznej straży pożarnej .

Sposoby postępowania pracowników w przypadku powstania pożaru lub innego zagrożenia.

1. Równoległe z zaalarmowaniem straży pożarnej należy przystąpić do akcji ratowniczo-gaśniczej przy pomocy gaśnic.
2. Do czasu przybycia straży pożarnej akcją kieruje Dyrektor Zespołu lub inna osoba funkcyjna. Każdy pracownik, zobowiązany jest podporządkować się poleceniom kierującego akcją.
3. Każda osoba przystępująca do akcji ratowniczo-gaśniczej powinna:
 - w pierwszej kolejności przystąpić do ratowania ludzi, przeprowadzając ewakuację z zagrożonego rejonu,
 - zawiadomić pozostałe osoby,
 - wyłączyć dopływ prądu elektrycznego do budynku,
 - wyłączyć dopływ gazu do budynku,
 - w miarę możliwości usunąć z miejsca pożaru i bezpośredniego sąsiedztwa wszelkie znajdujące się tam materiały palne, wybuchowe, toksyczne, a także cenny sprzęt i urządzenia,
 - nie należy bez potrzeby otwierać drzwi i okien w pomieszczeniach, w których powstał pożar, ponieważ dopływ powietrza sprzyja rozprzestrzenianiu się ognia,
 - otwierając drzwi do pomieszczeń, w których powstał pożar należy zachować szczególną ostrożność. Wskazane jest schowanie się za ścianę od strony klamki w drzwiach lub zasłonięcie twarzy,
 - wchodząc do zadymionych pomieszczeń lub przechodząc przez nie, należy ograniczać ilość wdychanych produktów spalania. Poruszać się w pozycji pochylonej, jak najbliżej podłogi i zasłaniać usta, np. wilgotną chustką.

IV. Sposoby zabezpieczania prac niebezpiecznych pożarowo.

Informacje ogólne.

1. Instrukcja określa obowiązki i odpowiedzialność pracowników za zapewnienie bezpieczeństwa pożarowego przy wykonywaniu prac niebezpiecznych pożarowo.
2. Pod pojęciem prac pożarowo niebezpiecznych należy rozumieć wszelkie prace, nie przewidziane normalnym tokiem pracy lub prowadzone poza wyznaczonymi do tego celu miejscami , jak:
 - prace remontowo-budowlane związane z użyciem ognia otwartego, prowadzone wewnątrz budynku, na przyległym do niego terenie, w sąsiedztwie składowanych materiałów palnych,
 - prace prowadzone w strefach zagrożonych wybuchem (w których prowadzone były wcześniej prace z użyciem gazów, cieczy i pyłów palnych).

Do prac takich należy zaliczyć w szczególności:

- wszelkie prace z otwartym ogniem ,np.:
 - spawanie, lutowanie, cięcie gazowe, elektryczne,
 - podgrzewanie instalacji, urządzeń i zaworów ,
 - rozniecanie ognisk ,
 - wszelkie prace związane ze stosowaniem cieczy, gazów i pyłów, przy których mogą powstawać mieszaniny wybuchowe, np.:
 - stosowanie cieczy do malowania, lakierowania, klejenia, mycia,
 - suszenie substancji palnych,
 - usuwanie pozostałości tych substancji ze stanowisk pracy.
 - Prace z urządzeniami iskrzącymi jak szlifierki w miejscach wykonywania prac związanych ze stosowaniem cieczy, gazów i pyłów, przy których mogą powstawać mieszaniny wybuchowe
1. Do przestrzegania postanowień instrukcji zobowiązani są wszyscy pracownicy uczestniczący bezpośrednio lub pośrednio w wykonywaniu prac niebezpiecznych pożarowo oraz pracownicy nadzorujący przebieg tych prac.
 2. Obowiązek zapoznania osób wykonujących i nadzorujących prace z postanowieniami instrukcji, należy do Dyrektora Zespołu Placówek Specjalnych lub wyznaczonego pracownika. Postanowienia powinny być zawarte w umowach pisemnych na wykonanie prac niebezpiecznych pożarowo.
 3. Prace pożarowo niebezpieczne nie mogą być prowadzone podczas normalnego funkcjonowania Placówki – w czasie prowadzenia zajęć dydaktycznych czy obecności osób w budynku.

Instrukcja zabezpieczenia prac niebezpiecznych pożarowo.

Zasady organizacyjne przy ustalaniu zabezpieczeń przeciwpożarowych prac niebezpiecznych pożarowo.

1. Prace niebezpieczne pożarowo należy ograniczać do niezbędnego minimum.
2. Należy zawsze rozważyć możliwość zdemontowania elementów oraz przeprowadzenie prac niebezpiecznych pożarowo na warsztacie lub na otwartej przestrzeni.
3. Prace niebezpieczne pożarowo mogą być wykonywane pod warunkiem spełnienia wymagań z zakresu ochrony przeciwpożarowej, obowiązujących przed, w trakcie ich wykonywania oraz po zakończeniu prac.
4. Wymagania, o których mowa poniżej ustalane są komisyjnie, każdorazowo przed rozpoczęciem prac, w oparciu o postanowienia niniejszej instrukcji oraz przepisów szczegółowych obowiązujących w przedmiotowej sprawie .
5. Zasady działania komisji , o której mowa w pkt.4:
 - a) skład osobowy komisji stanowią:
 - Dyrektor Zespołu lub wyznaczony pracownik – PRZEWODNICZĄCY,
 - kierownik (właściciel) grupy (firmy) wykonującej prace - CZŁONEK
 - pracownik który będzie wykonywał prace - CZŁONEK.

Skład komisji może być rozszerzony o inne osoby.

6. Prace komisji organizuje jej PRZEWODNICZĄCY,
7. Komisja ze swoich prac sporządza „protokół zabezpieczenia przeciwpożarowego prac niebezpiecznych pożarowo” według załączonego wzoru,
8. Po wykonaniu zabezpieczeń określonych w w/w protokole, przewodniczący wydaje grupie (firmie) pisemne zezwolenie na rozpoczęcie prac wg załączonego wzoru,
9. Do obowiązku przewodniczącego należy zorganizowanie i zapewnienie dozoru rejonu prac zgodnie z ustaleniami opisanymi w „protokole zabezpieczenia prac niebezpiecznych pożarowo”.
10. Po zakończeniu prac całość dokumentacji przechowuje PRZEWODNICZĄCY lub wyznaczony pracownik zakładu.

Wytyczne zabezpieczenia prac niebezpiecznych pożarowo.

1. Niedopuszczalne jest jednoczesne prowadzenie prac niebezpiecznych pożarowo jak spawanie, cięcie mechaniczne lub szlifowanie powodujące iskrzenie itp., w pomieszczeniach, w obrębie materiałów palnych, instalacji, w których znajdują się lub magazynowane są materiały niebezpieczne pożarowo czy wykonywane są prace z zastosowaniem materiałów palnych, polegające w szczególności na:
 - klejeniu , malowaniu lub myciu z zastosowaniem rozcieńczalników łatwo zapalnych,
 - szlifowaniu powierzchni wykonanych z materiałów palnych,
2. Przygotowanie budynku i pomieszczeń do prowadzenia prac niebezpiecznych pożarowo polega na:

- oczyszczeniu pomieszczeń, instalacji i urządzeń lub miejsc, gdzie będą wykonywane prace z wszelkich palnych materiałów i zanieczyszczeń,
 - odsunięciu na bezpieczną odległość od miejsca prowadzenia prac wszelkich przedmiotów palnych i niepalnych w opakowaniach palnych,
 - zabezpieczeniu przed działaniem, np. odprysków spawalniczych materiałów, których usunięcie na bezpieczną odległość nie jest możliwe, przez osłonięcie ich, np. arkuszami blachy, płytami gipsowymi kocami gaśniczymi itp.,
 - sprawdzeniu, czy znajdujące się w sąsiednich pomieszczeniach materiały lub przedmioty podatne na zapalenie wskutek przewodnictwa cieplnego bądź rozprysków spawalniczych nie wymagają zastosowania lokalnych zabezpieczeń,
 - uszczelnieniu materiałami niepalnymi wszelkich przelotowych otworów instalacyjnych, kablowych, wentylacyjnych itp. znajdujących się w pobliżu miejsca prowadzenia prac,
 - zabezpieczeniu przed rozpryskami spawalniczymi lub uszkodzeniami mechanicznymi kabli, przewodów elektrycznych, gazowych oraz instalacji z palną izolacją, o ile znajdują się w zasięgu zagrożenia spowodowanego pracami niebezpiecznymi pożarowo,
 - sprawdzeniu, czy w miejscu planowanych prac lub w pomieszczeniach sąsiednich nie prowadzono w ostatnim czasie prac malarskich lub innych, przy użyciu substancji łatwo zapalnych,
 - przygotowaniu w miejscu dokonywania prac m.in.:
 - napełnionych wodą pojemników na rozgrzane odpadki, np. drutu spawalniczego, elektrod itp.,
 - materiałów osłonowych i izolacyjnych niezbędnych do zabezpieczenia toku prac,
 - niezbędnego sprzętu pomiarowego, np. do pomiaru stężeń par i gazów palnych w rejonie prowadzenia prac, gaśnic,
 - zapewnieniu stałej drożności wyjść ewakuacyjnych z miejsc prowadzenia prac niebezpiecznych pożarowo.
3. Przy wykonywaniu prac niebezpiecznych pożarowo przy użyciu cieczy, gazów i pyłów mogących tworzyć z powietrzem mieszaniny wybuchowe należy przestrzegać następujących zasad :
- dążyć do zmniejszania lub eliminacji stref zagrożonych wybuchem poprzez wentylowanie (mechanicznie, grawitacyjnie) lub przewietrzanie pomieszczeń,
 - na stanowiskach pracy mogą znajdować się stosowane tam ciecze, gazy i pyły palne w ilości niezbędnej do prowadzenia prac, z zapasem umożliwiającym utrzymanie ciągłości pracy,
 - zapas substancji znajdującej się na stanowisku pracy powinien być przechowywany w niepalnych (lub innych dopuszczonych), szczelnych opakowaniach ,
 - pozostawianie opróżnionych opakowań na stanowisku pracy jest zabronione,
 - po zakończeniu prac, wszystkie naczynia wanny i pojemniki należy szczelnie zamknąć lub zabezpieczyć w inny sposób przed emisją do otoczenia znajdujących się w nich substancji, tworzących z powietrzem mieszaniny wybuchowe,
 - prace w pomieszczeniach, w których wcześniej wykonano inne prace związane z użyciem łatwo zapalnych cieczy, gazów lub pyłów palnych, mogą być prowadzone wyłącznie po uprzednim pomiarze stężeń par cieczy, gazów lub pyłów w pomieszczeniu i stwierdzeniu nie przekroczenia 10 % ich dolnej granicy wybuchowości.
4. Miejsce wykonywania prac niebezpiecznych pożarowo należy wyposażyć w gaśnice, w ilości i rodzaju umożliwiającym likwidację wszystkich źródeł pożaru.
5. Po zakończeniu prac niebezpiecznych pożarowo w budynku, pomieszczeniu oraz w pomieszczeniach sąsiednich, należy przeprowadzić dokładną kontrolę , mającą na celu stwierdzenie, czy nie pozostawiono tłących lub żarzących się cząstek w rejonie prowadzenia prac, czy nie występują jakiegokolwiek objawy pożaru oraz czy sprzęt (np. spawalniczy) został zdemontowany , odłączony od źródeł zasilania i należycie zabezpieczony przed dostępem

osób postronnych. Kontrolę taką należy ponowić po upływie 4 godzin, a w razie konieczności po 8 godzinach, licząc od czasu zakończenia prac niebezpiecznych pożarowo.

6. Prace niebezpieczne pożarowo powinny być wykonywane wyłącznie przez osoby do tego upoważnione, posiadające odpowiednie kwalifikacje, zaś sprzęt używany do wykonywania prac powinien być sprawny technicznie i zabezpieczony przed możliwością wywołania pożaru.
7. Butle z gazami sprężonymi mogą znajdować się na terenie obiektu wyłącznie w okresie wykonywania prac i pod stałym nadzorem.

Obowiązki osób nadzorujących prace niebezpieczne pożarowo.

Osoba nadzorująca prace powinna:

- znać obowiązujące przepisy przeciwpożarowe oraz nadzorować przestrzeganie tych przepisów przez podległych pracowników ,
- dopilnować, aby przed przystąpieniem do prac niebezpiecznych pożarowo wykonane zostały wszystkie zalecenia w zakresie zabezpieczenia obiektu, pomieszczeń, przewidziane w protokole prac lub zezwoleniu na ich przeprowadzenie,
- sprawdzać zabezpieczenie przeciwpożarowe stanowisk prac niebezpiecznych pożarowo oraz wydawać polecenia gwarantujące natychmiastową likwidację stwierdzonych niedociągnięć,
- wstrzymać prace z chwilą stwierdzenia sytuacji stwarzających niebezpieczeństwo powstania pożaru, do czasu usunięcia występujących nieprawidłowości,
- brać udział w kontroli stanowisk, pomieszczeń lub budynku po zakończeniu prac niebezpiecznych pożarowo.

Do obowiązków wykonawcy prac niebezpiecznych należy w szczególności:

- sprawdzenie, czy sprzęt i urządzenia są sprawne technicznie i należycie zabezpieczone przed możliwością zainicjowania oraz rozprzestrzeniania pożaru,
- ścisłe przestrzeganie zaleceń zawartych w protokole i zezwoleniu na prowadzenie prac,
- znajomość przepisów przeciwpożarowych, obsługi gaśnic oraz zasad postępowania w przypadku powstania pożaru,
- sprawdzenie przed przystąpieniem do pracy, czy zostały wykonane wszystkie zabezpieczenia przewidziane dla danego rodzaju prac niebezpiecznych pożarowo,
- ścisłe przestrzeganie wytycznych zabezpieczenia, ustalonych dla prowadzenia danego rodzaju prac niebezpiecznych,
- sprawdzenie przed przystąpieniem do pracy, czy stanowisko zostało wyposażone w odpowiednią ilość i rodzaj gaśnic,
- rozpoczynanie prac niebezpiecznych pożarowo tylko po otrzymaniu pisemnego zezwolenia, względnie na wyraźne polecenie bezpośredniego przełożonego kierującego tokiem pracy,
- poinstruowanie pracowników o wymaganiach przeciwpożarowych obowiązujących dla wykonywanego rodzaju prac niebezpiecznych pożarowo,
- przerywanie pracy w przypadku stwierdzenia sytuacji lub warunków umożliwiających powstanie i rozprzestrzenianie pożaru oraz zgłoszenie tego faktu przełożonemu,
- zgłaszanie bezpośredniemu przełożonemu o zakończeniu prac niebezpiecznych pożarowo oraz informowanie o ewentualnych faktach zainicjowania ognia, ugaszonego w czasie wykonywania prac,
- dokładne sprawdzenie po zakończeniu pracy, stanowiska i jego otoczenia, w celu stwierdzenia czy podczas wykonywania prac niebezpiecznych pożarowo nie zainicjowano pożaru,
- wykonywanie wszelkich poleceń przełożonych i organów kontrolnych w sprawach

związanych z zabezpieczeniem przeciwpożarowym prac i czynności niebezpiecznych
pożarowo.

PROTOKÓŁ NR

ZABEZPIECZENIA PRZECIWPOŻAROWEGO PRAC
NIEBEZPIECZNYCH POŻAROWO

1. Nazwa i określenie pomieszczenia i miejsca, w którym przewiduje się wykonywanie prac:
.....
.....
2. Technologia prac przewidzianych do realizacji:
.....
.....
3. Właściwości pożarowe materiałów palnych występujących w pomieszczeniu (miejscu) prac:
.....
.....
4. Rodzaj elementów budowlanych (zapalność) występujących w danym pomieszczeniu lub rejonie przewidywanych prac niebezpiecznych pożarowo:
5. Rodzaj wykonywanych prac przez inne firmy w pomieszczeniach sąsiadujących z pomieszczeniami (miejscami) wykonywania prac niebezpiecznych pożarowo oraz sposoby zabezpieczeń obszarów sąsiadujących
6. Sposób zabezpieczenia przeciwpożarowego pomieszczenia , stanowiska , urządzenia itp.na okres wykonywania prac pożarowo niebezpiecznych
.....
.....
7. Ilość i rodzaj gaśnic do zabezpieczenia toku prac niebezpiecznych pożarowo:
.....
.....
8. Środki i sposoby alarmowania współpracowników oraz straży pożarnej w przypadku powstania pożaru:.....
9. Osoba (y) odpowiedzialna (e) za przygotowanie zabezpieczenia przeciwpożarowego toku prac:
.....
10. Osoba (y) odpowiedzialna (e) za nadzór nad stanem bezpieczeństwa pożarowego w toku wykonywania prac:
11. Osoba (y) zobowiązana (e) do przeprowadzenia kontroli rejonu prac po ich zakończeniu
.....
.....

.....
.....
(podpisy członków komisji)

ZEZWOLENIE NR
NA PRZEPROWADZENIE PRAC NIEBEZPIECZNYCH POŻAROWO

1. Miejsce pracy
2. Rodzaj pracy.....
3. Czas pracy: dniaod godziny.....do godziny.....
4. Zagrożenie pożarowe (wybuchowe) w miejscu pracy
5. Sposób zabezpieczenia przed możliwością zainicjowania pożaru (wybuchu):
6. Środki zabezpieczenia :
 - a) przeciwpożarowe.....
 - b) bhp:.....
 - c) inne.....
7. Sposób wykonania pracy.....
8. Odpowiedzialni za:
 - a) przygotowanie miejsca pracy, środków zabezpieczających i zabezpieczenie toku prac niebezpiecznych pożarowo:
 Nazwisko i imię.....Wykonano.
 Podpis.....
 - b) wyłączenie rejonu prac spod napięcia
 Nazwisko i imię.....Wykonano.
 Podpis.....
 - c) dokonanie analizy stężenia par ciecchy, gazów, pyłów w zakresie występowania niebezpiecznych stężeń:
 Nazwisko i imię.....Wykonano.
 Podpis.....
 - d) stosowanie środków zabezpieczających organizację pracy i instruktaż:
 Nazwisko i imię.....Przyjąłem do wykonania.
 Podpis.....

Uwaga: niepotrzebne skreślić.

Zezwalam na rozpoczęcie prac w dniu (ach)od godziny.....
do godziny.....

(Zezwolenie jest ważne tylko po złożeniu podpisów przez osoby wymienione w pkt.8).

.....

9. Prace zakończono w dniuo godzinie
Wykonawca.....
10. Stanowisko pracy i jego otoczenie zostało sprawdzone i nie stwierdzono zaniedbań mogących zainicjować pożar.

Stwierdzam odebranie robót

Skontrolował

.....

.....

Uwaga: odbierający przekazuje zezwolenie Przewodniczącemu Komisji.

V. Sposoby zaznajamiania pracowników z przepisami przeciwpożarowymi.

Zaznajamianie pracowników z przepisami przeciwpożarowymi należy realizować w formie szkoleń. Tematyka szkolenia powinna obejmować zagadnienia ujęte w instrukcji bezpieczeństwa pożarowego tj.:

- zagrożenie pożarowe występujące w budynku oraz jego otoczeniu,
- przyczyny powstawania i rozprzestrzeniania się pożarów,
- przepisy dotyczące ochrony przeciwpożarowej,
- czynności zabronione i obowiązki pracowników w zakresie ochrony przeciwpożarowej,
- zadania i obowiązki pracowników w wypadku powstania pożaru,
- zasady prowadzenia ewakuacji ludzi i mienia,
- zasady użycia podręcznego sprzętu gaśniczego

Szkoleniem należy objąć wszystkich pracowników, którzy po jego odbyciu powinni podpisać oświadczenie wg niżej podanego wzoru.

Przeprowadzenie szkolenia przeciwpożarowego powinno być udokumentowane. Dokumentację stanowi oświadczenie pracownika wg niżej podanego wzoru poświadczone przez uprawnionego prowadzącego szkolenie. Druki oświadczeń należy przechowywać w teczkach osobowych pracowników.

- wzór-

..... dn.....
(miejsowość)

.....
(pieczęć firmowa)

.....
(imię i nazwisko pracownika)

.....
(stanowisko)

OŚWIADCZENIE

Oświadczam, że zostałem (am) zapoznany (a) z przepisami z zakresu ochrony przeciwpożarowej, obowiązującymi na terenie Zespołu Placówek Specjalnych przy ul. Rycerskiej 13 w Legnicy, a w szczególności z zasadami i sposobami:

- a) zapobiegania powstaniu i rozprzestrzenianiu się pożaru,
- a) postępowania na wypadek powstania pożaru,
- b) użycia gaśnic.

Przyjmuję do wiadomości i zobowiązuję się przestrzegać postanowienia zawarte w „Instrukcji bezpieczeństwa pożarowego”.

.....
(podpis składającego oświadczenie)

.....
(podpis prowadzącego szkolenie)

INSTRUKCJA

POSTĘPOWANIA NA WYPADEK POŻARU

ALARMOWANIE

Każdy kto zauważył pożar zobowiązany jest zachować spokój i nie dopuszczając do paniki natychmiast zaalarmować:

- a) wszystkie osoby znajdujące się w sąsiedztwie pożaru narażone na jego skutki
- b) Państwową Straż Pożarną tel. 998 lub 112,
- c) Prezesa albo inną osobę funkcyjną.

Alarmując telefonicznie straż pożarną należy podać:

- gdzie się pali – adres , nazwa obiektu,
- co się pali,
- czy jest zagrożone życie ludzkie,
- swoje imię i nazwisko oraz numer telefonu, z którego się dzwoni.

Po nadaniu zgłoszenia słuchawkę telefoniczną należy odłożyć dopiero wtedy, gdy dyspozytor straży pożarnej potwierdzi przyjęcie zgłoszenia. Następnie należy przez chwilę pozostać przy aparacie telefonicznym, ponieważ po wysłaniu jednostek dyspozytor będzie sprawdzał wiarygodność zgłoszenia poprzez oddzwonienie na podany numer telefonu.

POSTĘPOWANIE PRZY LIKWIDACJI POŻARU

- Ewakuować ludzi których życiu grozi niebezpieczeństwo,
- Wyłączyć dopływ gazu do budynku,
- Wyłączyć dopływ prądu elektrycznego do budynku,
- Podjąć czynności gaśnicze przy pomocy gaśnic,
- Usunąć z miejsca pożaru i bezpośredniego sąsiedztwa wszelkie znajdujące się tam materiały palne, wybuchowe, toksyczne a także cenny sprzęt i urządzenia,
- Nie należy bez potrzeby otwierać drzwi i okien w pomieszczeniach objętych pożarem,
- Otwierając drzwi do pomieszczeń objętych pożarem należy schować się za ścianę od strony klamki i zasłonić twarz,
- W pomieszczeniach zadymionych należy ograniczać ilość wdychanych produktów spalania. Poruszać się w pozycji pochylonej, jak najbliżej podłogi i zasłaniać usta np. wilgotną chustką.

Załącznik nr 2

Czynności zabronione i obowiązki w zakresie ochrony przeciwpożarowej

1. W budynkach Zespołu Placówek Specjalnych przy ul. Rycerskiej w Legnicy oraz na terenie przyległym **jest zabronione** wykonywanie czynności, które mogą spowodować pożar, jego rozprzestrzenianie się, utrudnienie prowadzenia działania ratowniczego lub ewakuacji:
 - 1) używanie otwartego ognia, palenie tytoniu i stosowanie innych czynników mogących zainicjować zapłon występujących materiałów:
 - a) w strefie, w której może występować zagrożenie wybuchem,
 - b) w miejscach występowania materiałów niebezpiecznych pożarowo,
 - c) w miejscach występowania innych materiałów palnych, określonych przez właściciela i oznakowanych zgodnie z Polskimi Normami dotyczącymi znaków bezpieczeństwa;
 - 2) użytkowanie instalacji, urządzeń i narzędzi niesprawnych technicznie lub w sposób niezgodny z przeznaczeniem albo warunkami określonymi przez producenta, jeżeli może się to przyczynić do powstania pożaru, wybuchu lub rozprzestrzenienia ognia;
 - 3) rozpalanie ognisk w miejscu umożliwiającym zapalenie się materiałów palnych albo sąsiednich obiektów, oraz w mniejszej odległości od tych obiektów niż 10 metrów;
 - 4) użytkowanie elektrycznych urządzeń grzewczych ustawionych bezpośrednio na podłożu palnym, z wyjątkiem urządzeń eksploatowanych zgodnie z warunkami określonymi przez producenta;
 - 5) przechowywanie materiałów palnych w odległości mniejszej niż 0,5 m od:
 - a) urządzeń i instalacji, których powierzchnie zewnętrzne mogą nagrzewać się do temperatury przekraczającej 373,15 K (100°C),
 - b) linii kablowych o napięciu powyżej 1 kV, przewodów uziemiających oraz przewodów odprowadzających instalacji piorunochronnej oraz czynnych rozdzielnic prądu elektrycznego, przewodów elektrycznych siłowych i gniazd wtykowych siłowych o napięciu powyżej 400 V;
 - 6) stosowanie na osłony punktów świetlnych materiałów palnych, z wyjątkiem materiałów trudno zapalnych i niezapalnych, jeżeli zostaną umieszczone w odległości co najmniej 0,05 m od żarówki;
 - 7) instalowanie opraw oświetleniowych oraz osprzętu instalacji elektrycznych, jak wyłączniki, przełączniki, gniazda wtyczkowe, bezpośrednio na podłożu palnym, jeżeli ich konstrukcja nie zabezpiecza podłoża przed zapaleniem;
 - 8) składowanie materiałów palnych na drogach komunikacji ogólnej służących ewakuacji lub umieszczanie przedmiotów na tych drogach w sposób zmniejszający ich szerokość albo wysokość poniżej wymaganych wartości;
 - 9) zamykanie drzwi ewakuacyjnych w sposób uniemożliwiający ich natychmiastowe użycie;
 - 10) lokalizowanie instalacji i urządzeń w sposób zmniejszający wymiary drogi ewakuacyjnej poniżej wartości wymaganych w przepisach techniczno - budowlanych;
 - 11) uniemożliwianie lub ograniczanie dostępu do:
 - a) gaśnic i urządzeń przeciwpożarowych,
 - b) źródeł wody do celów przeciwpożarowych,
 - c) wyjść ewakuacyjnych,
 - d) wyłączników i tablic rozdzielczych prądu elektrycznego;

2. Dyrektor Zespołu Placówek Specjalnych ma obowiązek:

- 1) przestrzegać przeciwpożarowych wymagań budowlanych, instalacyjnych i technologicznych;
- 2) wyposażyć budynki w sprzęt pożarniczy i odpowiednie środki gaśnicze,
- 3) utrzymywać gaśnice w stanie pełnej sprawności technicznej i funkcjonalnej;
- 4) zapewnić osobom przebywającym w budynkach bezpieczeństwo i możliwość ewakuacji,
- 5) przygotować budynki i teren do prowadzenia akcji ratowniczej,
- 6) zaznajomić pracowników z przepisami przeciwpożarowymi,
- 7) ustalić sposoby postępowania na wypadek pożaru, klęski żywiołowej lub innego zagrożenia,
- 8) opracowania instrukcji bezpieczeństwa pożarowego oraz poddawania jej okresowej aktualizacji, co najmniej raz na 2 lata,
- 9) wyposażyć obiekty, zgodnie z wymaganiami przepisów techniczno-budowlanych, w przeciwpożarowe wyłączniki prądu;
- 10) umieszczenia w widocznych miejscach instrukcji postępowania na wypadek pożaru wraz z wykazem telefonów alarmowych;
- 11) oznakowania, znakami zgodnymi z Polskimi Normami dotyczącymi znaków bezpieczeństwa:
 - a) dróg ewakuacyjnych, w sposób zapewniający dostarczenie informacji niezbędnych do ewakuacji,
 - b) miejsc usytuowania urządzeń przeciwpożarowych i gaśnic,
 - c) miejsc usytuowania przeciwpożarowych wyłączników prądu,
 - d) pomieszczeń, w których występują materiały niebezpieczne pożarowo,
 - e) miejsc lokalizacji kluczy do wyjść ewakuacyjnych;
- 12) utrzymania dróg pożarowych w stanie umożliwiającym wykorzystanie tych dróg;
- 13) zapewnić właściwe przeprowadzenie prac niebezpiecznych pod względem pożarowym zgodnie z warunkami przyjętymi w instrukcji bezpieczeństwa pożarowego.

Załącznik nr 3

WAŻNIEJSZE OBOWIĄZUJĄCE PRZEPISY PRAWNE Z ZAKRESU OCHRONY PRZECIWPÓŻAROWEJ.

1. Ustawa z dnia 24 sierpnia 1991 r. o ochronie przeciwpożarowej (j.t. Dz. U. z 2005 r. nr 100, poz. 835 ze zm.).
2. Rozporządzenie Ministra Spraw Wewnętrznych i Administracji z dnia 21 kwietnia 2006r. w sprawie ochrony przeciwpożarowej budynków, innych obiektów budowlanych i terenów (Dz.U. nr 80, poz.563 z 2006r.).
3. Rozporządzenie Ministra Spraw Wewnętrznych i Administracji z dnia 16 czerwca 2003r. w sprawie uzgadniania projektu budowlanego pod względem ochrony przeciwpożarowej (Dz.U. z 2003r., nr 121, poz.1137).
4. Rozporządzenie Ministra Infrastruktury z dnia 12.04.2002r. w sprawie warunków technicznych, jakim powinny odpowiadać budynki i ich usytuowanie (Dz. U. nr 75, poz. 690 ze zm.).
5. Ustawa z dnia 7 lipca 1994r. Prawo Budowlane (Dz. U. z 2000r., nr 106, z późniejszymi zmianami).
6. Rozporządzenie Ministra Spraw Wewnętrznych i Administracji z dnia 16 czerwca 2003r. w sprawie przeciwpożarowego zaopatrzenia w wodę oraz dróg pożarowych (Dz. U. z 2003r., nr 121, poz.1139).